

Gesprek aan de keukentafel: wat doen we met het instrument boomveiligheidscontrole?

Zwaarte zorgplicht wordt bepaald door wat je weet,
maar ook door wat je zou kunnen weten

Een eik die in Den Bosch op een woning viel zorgde niet alleen voor aanmerkelijke schade, maar ook voor stevige discussie binnen het vak: wat moeten we met het instrument boomveiligheidscontrole doen? Vakblad Boomzorg nodigde een aantal betrokkenen uit voor een discussie rond de keukentafel van uw redacteur.

Auteur: Hein van Iersel

Wat is er gebeurd? Een paar jaar geleden viel er een boom van de gemeente 's-Hertogenbosch om op een particuliere woning. Nationale Nederlanden vroeg de gemeente 's-Hertogenbosch, Flier Boomverzorging en Alles over Groenbeheer om de ontstane schade te vergoeden. Het ging om een bedrag van 55.000 euro.

Alles over Groenbeheer had de boom eerder gecontroleerd en geconstateerd dat die gesnoeid moest worden. De conditie van de boom was verminderd en hij zou jaarlijks gecontroleerd moeten worden. De gemeente 's-Hertogenbosch had vervolgens Flier Boomverzorging opdracht gegeven om de boom te snoeien. Dit is gedaan en de gegevens werden in een beheerspakket aangepast. Anderhalf jaar na de controle door Alles over Groenbeheer viel de boom om. Omdat alle drie

de partijen aangaven dat zij de schade niet gingen vergoeden, begon verzekeraar Nationale Nederlanden een rechtszaak. Uiteindelijk werd de gemeente door de rechter vrijgesproken en besloot Nationale Nederlanden na inschakelen van een externe deskundige om met de zaak te stoppen. De totale kosten van de rechtszaak overstegen de 100.000 euro.

Boomveiligheidscontrole

Herman Wevers, directeur van Alles over Groenbeheer, meldt naar aanleiding van dit voorval aan vakblad Boomzorg: 'Wordt het niet eens tijd om te stoppen met boomveiligheidscontroles?' Wevers beargumenteert zijn stelling tijdens de discussie als volgt. 'Iedere boombeheerder is doordrongen van het belang van een goede controle van zijn bomen. De beste methode daarvoor is echter niet een boomveiligheidscontroleur, die vanaf de grond

Forum boomveiligheidscontrole

Het forum boomveiligheidscontrole werd gehouden op woensdag 21 september in Udenhout en bijgewoond door:

- Marie-José van den Bersselaar, adviseur groen, European tree manager gemeente Breda
- Jan Winter, bomenconsulent gemeente Den Bosch
- Jan Jacobse, advocaat Justion (Middelburg, Breda, Rotterdam)
- Dion van Zoggel, adviseur bomen gemeente Den Bosch
- Herman Wevers, directeur Alles over Groenbeheer

‘Hoe ver ga je om het resterende risico te minimaliseren? Wat kan redelijkerwijs verwacht worden?’

Herman Wevers

directeur Alles over Groenbeheer

zijn werk moet doen en relatief weinig kan zien. Veel beter is de controle over te laten aan een deskundige en gecertificeerde ETW-er, die in een cyclus van drie jaar de bomen snoeit en in één moeite door controleert. Een boomveiligheidscontrole is eigenlijk dubbelop en creëert valse zekerheid. Zelfs een boom die tien keer gecontroleerd is, kan nog omvallen.’

Wevers: ‘De cijfers zijn wat mij betreft duidelijk. Negentig procent van de schades die door bomen worden veroorzaakt, zijn het gevolg van slecht of te laat snoeien. Afgestorven takken die niet uit de boom gehaald worden, dat soort zaken. Dat bewijst des te meer dat je veel beter kunt controleren in het kader van de driejaarlijkse onderhoudscyclus. Waarbij natuurlijk blijft gelden dat je voor attentiebomen een ander regime van controle toepast.’

Wevers vervolgt: ‘De tien procent bomen die daarna nog overblijft, heeft geen gebrek in de kroon. In dat soort gevallen gaat het om een gebrek in de ondergrond en dat zal een boomveiligheidscontroleur doorgaans ook niet opmerken. Het gaat dan vaak om graafschades en dat soort zaken. Bij de boom in Den Bosch was dat laatste waarschijnlijk ook het probleem. Echt weten doen we dat niet, omdat de omgevallen boom al verwijderd was voordat er diepgravend onderzoek was gedaan.’

Zorgplicht

Bij het ongeluk met de boom in Den Bosch gaat het feitelijk om de zorgplicht, of, preciezer gesteld, de grenzen van de zorgplicht. Als gemeente, als boomeigenaar, moet je in geval van calamiteiten kunnen aantonen dat jij alles gedaan hebt om dit te voorkomen. Advocaat Jan Jacobse van het van oorsprong Zeeuwse kantoor Justion Advocaten is bij de

Dion van Zoggel

adviseur bomen gemeente Den Bosch

keukentafel discussie aangeschoven omdat hij de gemeente Den Bosch vertegenwoordigde in de rechtszaak, maar vooral ook omdat hij een juridisch gezichtspunt kan inbrengen in de discussie. 'In het algemeen geldt dat je verantwoordelijk bent voor wat je zou moeten weten volgens de laatste stand van de techniek.' Concreet betekent dit volgens Jacobse ook dat dit in de loop van de tijd verandert. Vooral omdat er nieuwe instrumenten ontwikkeld worden waarmee we de risico's van een boom beter kunnen bepalen.

Marie-José van den Bersselaar is adviseur groen en European tree manager in de gemeente Breda. 'Wanneer houdt dit op? Hoe ver ga je om het resterende risico te minimaliseren? Wat kan redelijkerwijs van ons als boombeheerders verwacht worden?'

Advocaat Jacobse daarover: 'Dan heb ik eigenlijk slecht nieuws. De jurisprudentie hanteert inderdaad het begrip redelijkheid. Je moet alles doen wat in redelijkheid verwacht mag

worden om het risico te minimaliseren. Alleen de opmerking van een beheerder dat een bepaalde techniek duur is en daarom niet toegepast zou hoeven te worden, is waarschijnlijk niet houdbaar als je voor de rechter staat. Dan moet je eenvoudig andere keuzes maken en prioriteiten stellen.'

Jacobse geeft een voorbeeld uit de jurisprudentie: het Reaal-Deventer-arrest. Een fietser is ten val gekomen door een richeltje langs de weg en stelde de gemeente aansprakelijk. Die verweerde zich door te stellen dat het elimineren van die richeltjes in de hele gemeente ettelijke miljoenen zou kosten en daarom redelijkerwijs niet verwacht zou mogen worden. De rechter ging hier niet in mee en veroordeelde de gemeente, met de argumentatie dat het weliswaar om veel geld gaat, maar dat het aan de gemeente was om hierbij de juiste keuzes te maken.

Wat redelijk verwacht mag worden, verandert dus in de loop van de tijd. Beheerders gaan anders werken en meer data bijhouden in aller-

'Hoe makkelijker het wordt om iets te doen, hoe meer verwijtbaar het kan worden om dat niet te doen'

lei systemen. Daarnaast komen er steeds meer instrumenten om de conditie van de boom in de gaten te houden, tot drones of satellieten aan toe, die vanuit de lucht de conditie (of het gebrek daaraan) van een boom kunnen beoordelen.

De hele keukentafel lijkt te beamen dat al die nieuwe instrumenten fantastische kansen bieden, maar die nieuwe zaken brengen ook problemen met zich mee.

Bomenconsulent Jan Winter: 'We hebben een aanbieder gehad die kwam met het verhaal dat hij met een knoflookpreparaat kastanjebloedingsziekte kon genezen. Verschillende gemeentes -en wij ook- hebben daar een proef mee gedaan en inderdaad, na een jaar werd de ziektedruk tijdelijk minder. Dat is natuurlijk nog lang geen bewijs. Je zou daar als sector op een onafhankelijke manier iets over willen zeggen. Maar daar is geen budget en geen organisatie voor.'

Data

Het minimaliseren van de risico's van bomen zorgt voor meer druk op het werk van boombeheerders. Jan Winter, beheerder bij de gemeente Den Bosch, ziet die ontwikkeling met lede ogen aan en duidt vooral ook op het probleem van de steeds groeiende berg data die aan een boom gekoppeld wordt. Winter: 'Van ledere boom die wij controleren, noteren wij twintig kenmerken. Als je dat bekijkt over een aantal jaren, krijg je enorme hoeveelheden data, die feitelijk ook weer verplichtingen met zich meebrengen.' Hij denkt hardop: 'Zouden we niet terug moeten naar de basis, er niet constant

Wordt het niet eens tijd om te stoppen met boomveiligheidscontroles? Dat is toch dubbelop?

 Marie-José van den Bersselaar

 adviseur groen, European tree manager gemeente Breda

naar moeten streven om meer, meer, meer data te verzamelen, maar met elkaar een soort basis af te spreken?’

Van den Bersselaar lijkt dit een interessante gedachte te vinden, maar ziet tegelijk het tegenovergestelde gebeuren. De industrie komt met allerlei fantastische tools waarmee je kennis over bomen kunt verzamelen. Veel van die kennis wordt niet door een boomveiligheidscontroleur of ETW'er of ETT'er verzameld, maar komt uit externe bronnen. Bijvoorbeeld van drones

‘Eigenlijk zou je als vakwereld een uitspraak over de toepasbaarheid en kwaliteit van bepaalde technieken moeten doen’

die overvliegen en de fotosynthese bepalen. Datzelfde geldt voor softwareaanbieders. Zij bieden steeds complexere softwareapplicaties aan, die allemaal weer werk en verantwoordelijkheden met zich meebrengen.

Winter schetst een soort paradox met betrekking tot de beschikbaarheid van informatie. Waarbij ook nog geldt dat meer informatie niet noodzakelijk leidt tot meer kennis. Winter: ‘Eigenlijk zou je als vakwereld een uitspraak over de toepasbaarheid en kwaliteit van bepaalde technieken moeten doen.’

Meer druk

Zowel Den Bosch als Breda heeft het idee dat er de laatste jaren meer klachten komen van burgers. Wevers heeft daar een verhaal bij. De gemeente Ede heeft het langst lopende beeldbestek op het gebied van bomen in heel Nederland. En bomen worden daar al jaren consequent op dezelfde manier gecontroleerd en gemonitord. Volgens Wevers werkt dat: ‘In Ede zijn de bomen op een aanvaard beeld en daarmee vrij van probleemtakken. Er zijn bovendien amper klachten van burgers.’

Conclusie

Een conclusie is misschien moeilijk te trekken aan de hand van een concrete casus. Een voorlopige conclusie is dat er ruimte lijkt om te discussiëren over de rol van de boomveilig-

Jan Winter

bomenconsulent gemeente Den Bosch

heidscontroleur. Als je als gemeente je drie- of vierjaarlijkse snoeironde goed op orde hebt, is er weinig noodzaak om daarnaast nog een boomveiligheidscontroleur in te zetten. Dat lijkt ook juridisch goed te verdedigen.

Jan Jacobse

advocaat Justion (Middelburg, Breda, Rotterdam)

BE SOCIAL

Scan, lees & deel!